

Podział administracyjny Polski i samorząd terytorialny

Wiedza o społeczeństwie

Podział administracyjny Polski i samorząd terytorialny

Narzędzia: ArcGIS Online

Materiały (dane): Dostarczone wraz z lekcją

Cel: Zapoznanie się z podziałem administracyjnym kraju oraz samorządem terytorialnym.

Źródła:

1. ESRI data&maps
2. [Dane udostępniane bezpłatnie do pobrania z serwisu www.geoportal.gov.pl](http://www.geoportal.gov.pl),
3. [Samorząd terytorialny](#).

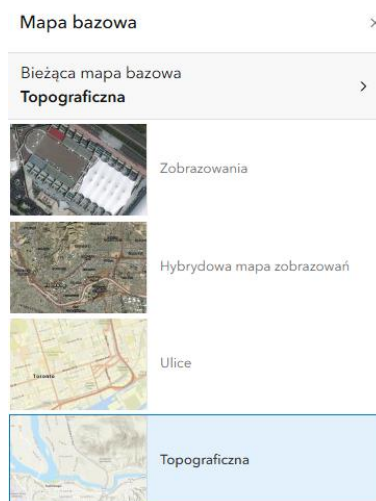
1. Wstęp

Trójstopniowy podział administracyjny (terytorialny) Polski został wprowadzony z dniem **1 stycznia 1999 roku**. Zgodnie z nim terytorium Polski podzielone zostało na województwa, powiaty (w tym gminy mające status miast na prawach powiatu) oraz gminy. Podział ten zastąpił obowiązujący od 1975 roku dwustopniowy podział administracyjny na województwa i gminy.

Podział administracyjny Polski i samorząd terytorialny

2. Zadania

1. Otwórz mapę [Lekcja edu.esri.pl – Podział administracyjny Polski](https://www.esri.com/arcgis/arcgisonline/arcgisonline-lesson-1).
2. Zaloguj się do swojego konta w ArcGIS Online z subskrypcją szkolną klikając na **Zaloguj się** w prawym górnym rogu okna.
3. Możesz zmienić mapę podkładową. W tym celu z panelu po lewej stronie wybierz **Mapa bazowa** z panelu po lewej stronie. Wybierz taką mapę, która będzie najlepiej pasować do Twojego opracowania.

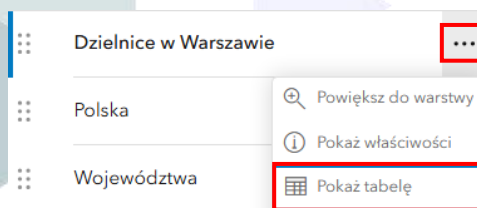

4. Z panelu po lewej stronie wybierz opcję **Warstwy** . Na mapie znajduje się 5 warstw: Polska, województwa, powiaty, gminy w województwie mazowieckim oraz dzielnice Warszawy.

Wskazówka: Widoczność poszczególnych warstw możesz włączać i wyłączać, klikając symbole   znajdujące się po prawej stronie nazwy warstwy.

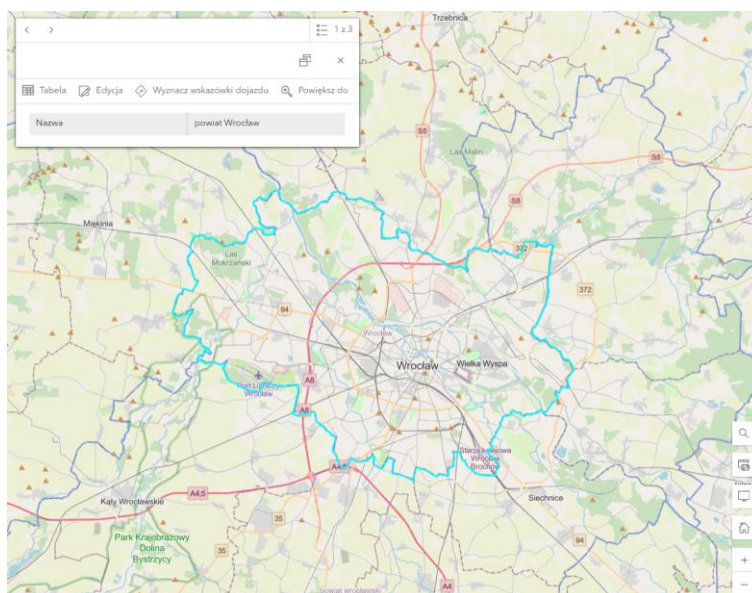
5. Każda warstwa wektorowa posiada własną tabelę atrybutów, która składa się z kolumn i rekordów (wierszy). Aby ją wyświetlić, skorzystaj z narzędzia **Pokaż tabelę**. Sprawdź, jakie informacje zawiera tabela dla każdej z dodanych warstw.

Podział administracyjny Polski i samorząd terytorialny

Wskazówka: Każdy obiekt to pojedynczy zapis w tabeli, czyli rekord. Ważne jest, aby przed rozpoczęciem pracy, przemyśleć projekt budowy tabeli atrybutów, ponieważ właściwie zorganizowana i uporządkowana tabela może stanowić solidną bazę danych.

6. Aby wyświetlić okno podręczne dla wybranego elementu, kliknij na niego na mapie. **Okna podręczne** zawierają informacje o poszczególnych obiektach - są to te same dane, które znajdują się w tabeli atrybutów. Zawartość okien podręcznych można konfigurować, dostosowując wyświetlane informacje. Kliknij kilka elementów na mapie i sprawdź, jakie dane zostaną pokazane.

Wskazówka: Jeżeli w miejscu, gdzie kliknąłeś myszką, znajduje się zakres kilku obiektów, w oknie podręcznym pojawią się strzałki oraz informacja, ile okien podręcznych zostało wczytanych.

Za pomocą kliknięcia na strzałkę możesz przejść do kolejnych obiektów. Na mapie automatycznie zostanie zaznaczony obszar, którego dotyczy wczytane okno podręczne.

Podział administracyjny Polski i samorząd terytorialny

Podział terytorialny Polski zmieniał się wielokrotnie. Od II wojny światowej reformy miały miejsce w 1946, 1950, 1957, 1975. Trójszczeblowy podział terytorialny (tzn. gmina, powiat, województwo) został wprowadzony w roku 1998 (8 marca) trzema ustawami - o samorządzie gminnym, powiatowym i wojewódzkim. Mimo, iż na pierwszy rzut oka wydaje się, iż pomiędzy poszczególnymi szczeblami powinna istnieć zależność hierarchiczna, jednostki te (gmina, powiat, województwo) są od siebie hierarchicznie niezależne i żadna z nich nie podlega innej. Sprawdź w naszej grze czy potrafisz rozpoznać każde z województw. http://edu.esri.pl/files/gry/regiony/index_pl.html

7. Wyłącz widoczność wszystkich warstw poza warstwą **Województwa**. Sprawdź, jaka jest stolica każdego z wyświetlanych województw.

Zadanie 1: W którym województwie są dwie stolice?

Odpowiedź:.....
.....

8. Włącz widoczność warstwy **Powiaty**.

Zadanie 2: Ile jest wydzielonych powiatów w obecnym podziale administracyjnym?

Wskazówka: Otwórz tabelę atrybutów warstwy **Powiaty** i odczytaj wynik.

Odpowiedź:.....

Na gruncie ustawy o samorządzie gminnym gmina może tworzyć jednostki pomocnicze (art. 5 ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym). Jednostkami takimi mogą być przede wszystkim sołectwa, dzielnice oraz osiedla, ale przepisy nie wykluczają również możliwości powoływania innych jednostek pomocniczych. Co ważne, jednostki te nie posiadają osobowości prawnej.

Zadanie 3: Jaka jest podstawowa jednostka aktualnie obowiązującego samorządu terytorialnego?

Odpowiedź:.....

Podział administracyjny Polski i samorząd terytorialny

9. Włącz widoczność warstwy **Dzielnice Warszawy** i przyjrzyj się podziałowi na mapie.

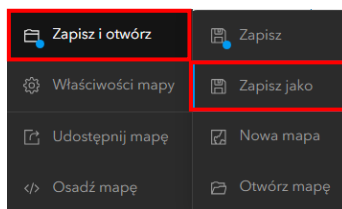
Zadanie 4: W jakiej dzielnicy znajduje się główny Urząd Miasta Stołecznego Warszawy (ul. Plac Bankowy 3/5)?

Odpowiedź:.....

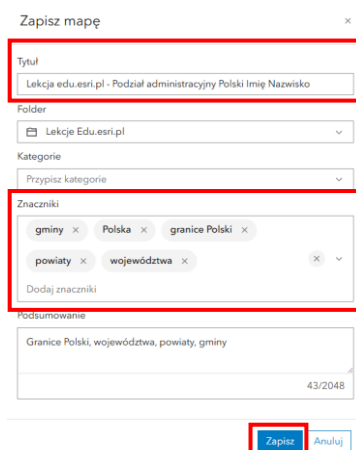
Zadanie 5: Każda jednostka samorządu terytorialnego posiada organ stanowiący, kontrolny i wykonawczy. Przedstaw tę strukturę uzupełniając poniższą tabelę.

Jednostka samorządu	Organ stanowiący i kontrolny	Organ wykonawczy
Gmina		
Powiat ziemski		
Miasto na prawach powiatu		
Województwo		

10. Zapisz mapę do swoich zasobów. W tym celu z lewego panelu wybierz opcję **Zapisz i otwórz**, a następnie **Zapisz jako**.

11. Wprowadź odpowiednie parametry i wybierz **Zapisz**.

Dziękujemy za skorzystanie z naszych materiałów.

Zespół Edukacji Esri Polska Sp. z o.o.

OBSERWUJ NAS

Platforma edukacyjna

Facebook

Grupa nauczycieli

Wiedza o społeczeństwie